

PROFFIL SIR GÂR

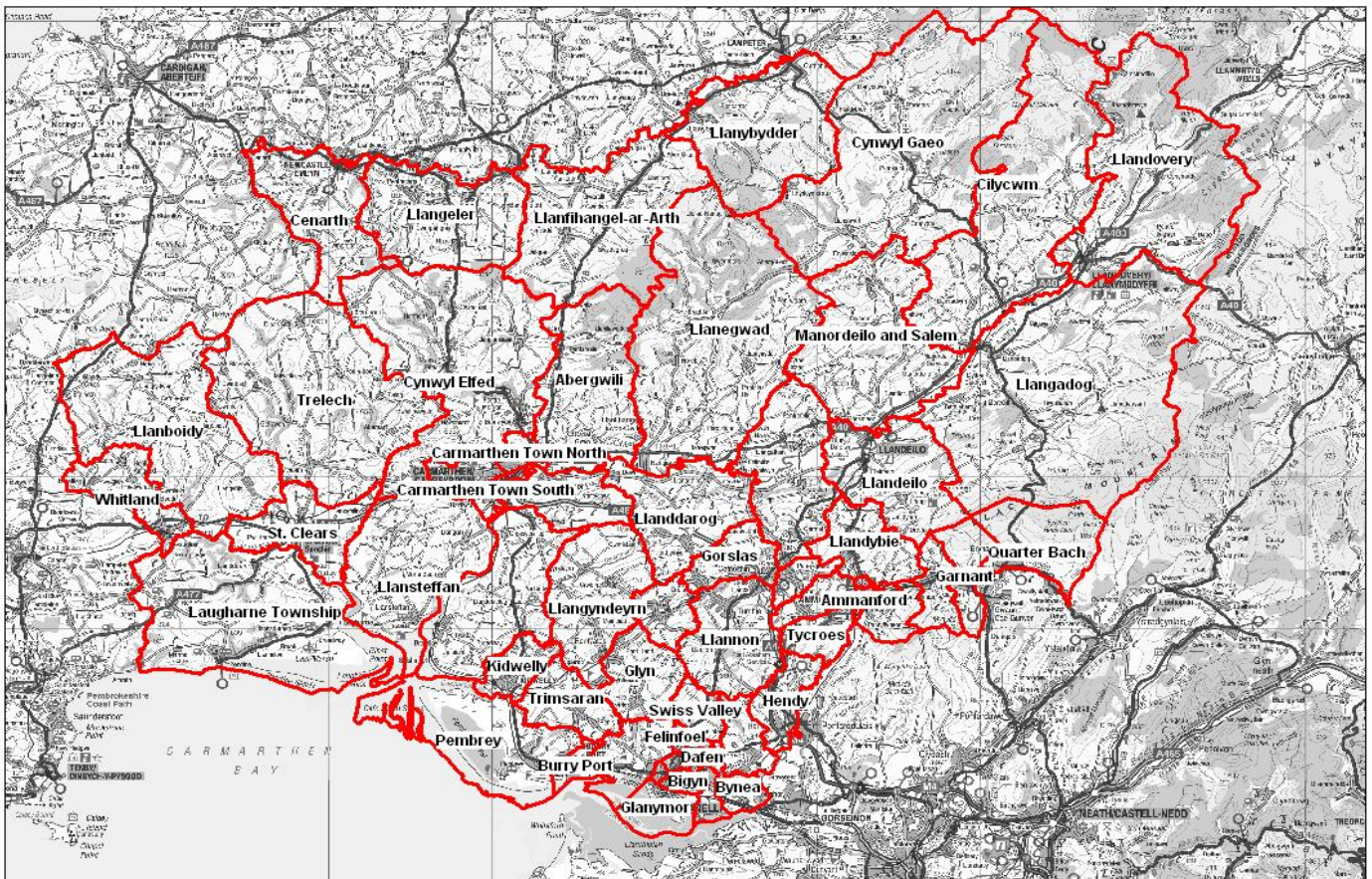
Tîm Polisi, Ymchwil a Gwybodaeth, Cyngor Sir Caerfyrddin, Mawrth 2021

Cynghorwyr (Pleidlais Etholiadol 2017): 74 Aelod Etholiadol, Y garfan a bleidleisiodd = 46.81%

Nifer yr Etholwyr (Chwefror 2020): 141,985

Poblogaeth: 187,568 (Amcangyfrif Poblogaeth Ganol Blwyddyn 2018)

Etholaeth Cynulliad Cenedlaethol Cymru a Senedd y DU: Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr, Gorllewin Caerfyrddin a Sir Penfro a Llanelli

Lleoliad: Gorllewin Cymru

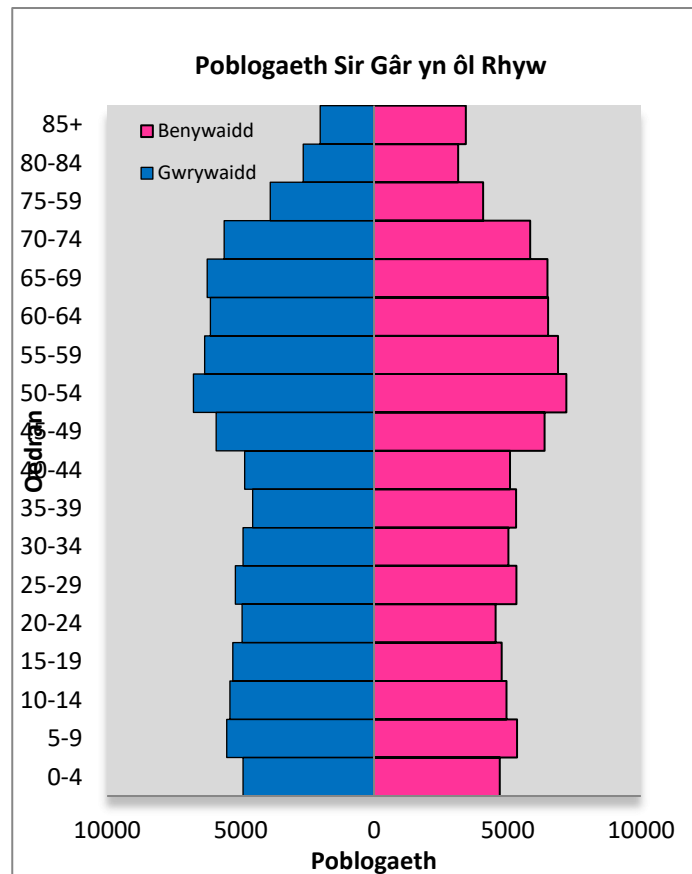
- ⇒ Awdurdodau Cyfagos: Ceredigion, Sir Benfro, Abertawe, Powys a Chastell Nedd Port Talbot
- ⇒ Arwynebedd: 2,370 km²
- ⇒ Dwysedd Poblogaeth: 77 o bobl y km²
- ⇒ Newid yn y boblogaeth: 2011-2018 +1,780 (+1%)
- ⇒ Prif Gyflogwyr: Cyngor Sir Caerfyrddin, Heddlu Dyfed Powys

YSTADEGAU POBLOGAETH

Amcangyfrifon Poblogaeth Canol Blwyddyn 2018

Strwythur Oedran	Poblogaeth Sir Gâr	% Sir Gâr	Poblogaeth Cymru	% Cymru
Aged: 0-4	9,615	5.1	168,703	5.4
5-14	21,555	11.5	361,117	11.5
15-24	19,310	10.3	379,526	12.1
25-44	40,450	21.6	747,570	23.8
45-64	52,627	28.1	829,722	26.4
65-74	24,281	12.9	359,535	11.5
75+	19,730	10.5	292,458	9.3
Total	187,568	100	3,125,165	100

Amcangyfrifon Poblogaeth Cyfrifiad 2018, Y Swyddfa Ystadegau Gwladol

- ⇒ Mae Sir Gâr yn 4ydd ymhlith yr awdurdodau yng Nghymru sydd â'r boblogaeth uchaf.
- ⇒ Mae'r gyfran uchaf o bobl dros 45 oed, ac maent yn cyfri am 51% o'r boblogaeth gyfan; mae 23% o'r boblogaeth gyfan dros 65 oed.
- ⇒ Mae 76% o'r boblogaeth wedi geni yng Nghymru ac 44% yn gallu siarad yr Iaith Gymraeg.

Data o Gyfrifiad 2011

Poblogaeth: Ffeithiau Allweddol	Sir Gâr	% Sir Gâr	% Ceredigion	% Sir Benfro	% Abertawe	% Cymru
Pobl: a anwyd yng Nghymru	139,639	76.0	55.3	67.0	77.7	72.7
A anwyd y tu allan i'r DU	7,585	4.1	5.9	4.6	7.2	5.5
Mewn grwpiau ethnig heblaw gwyn	3,454	1.9	2.9	1.7	5.6	3.9
Gyda salwch cyfyngus hirdymor	46,675	25.4	21.1	22.5	23.4	22.7
Heb gymwysterau (16-74 oed)	40,334	26.8	19.8	24.6	23.9	25.9
Gyda chymwysterau lefel uchel (16-74 oed)	103,813	23.9	27.9	24.8	25.8	24.5
Yn medru siarad Cymraeg	78,048	43.9	47.3	19.2	11.4	19.0

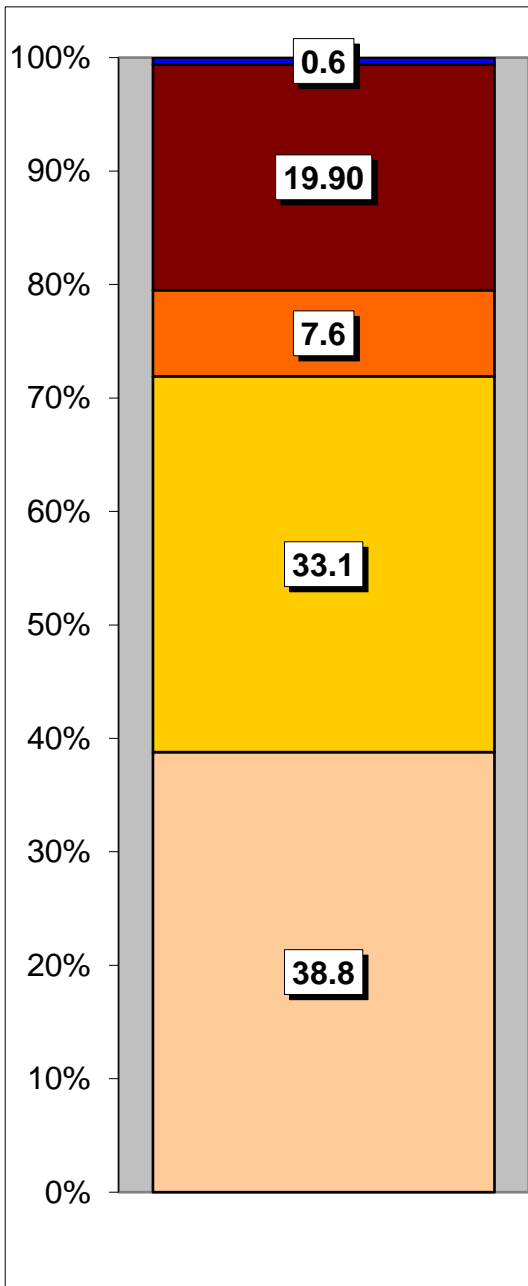
Cyfansoddiad Cartref	Sir Gâr	% Sir Gâr	% Ceredigion	% Sir Benfro	% Abertawe	% Cymru
Cyfanswm Cartrefi/ (Maint Cyfartalog Cartrefi)	78,829					
Math o gartref: un person: pensiywr	11,652	14.8	15.5	15.0	13.4	13.7
Un person: arall	12,118	15.4	17.7	15.8	19.9	17.1
Un teulu: pob un yn bensiynwyr	7,729	9.8	10.1	10.9	8.7	8.9
Un teulu: pâr priod	26,819	34.1	30.3	33.1	30.4	32.8
Un teulu: pâr yn cyd-fyw	6,904	8.7	9.1	8.7	8.6	9.6
Un teulu: un rhiant	8,922	11.3	7.9	11.0	11.6	11.3
Un teulu: arall	4,685	5.9	9.4	5.4	7.3	6.4

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2011, Swyddfa Ystadegau Gwladol

TAI

Tai ar wahân yw rhan fwyaf o'r tai yn y Sir, gyda chyfran isel iawn o fflatiau/maisonette/rhandai a charafannau neu fath arall o lety symudol dros dro.

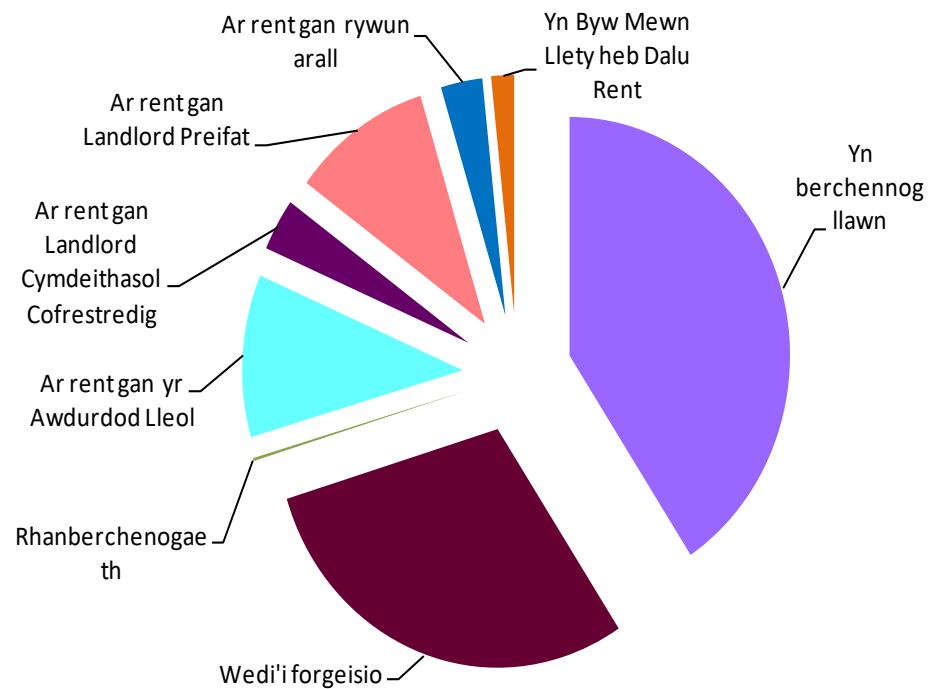
Mathau o Lety

Math o Denantiaeth

Yn berchennog llawn	41.4%
Wedi'i forgeisio	30.0%
Rhanberchenogaeth	0.2%
Ar rent gan yr Awdurdod Lleol	11.2%
Ar rent gan Landlord Cymdeithasol Cofrestredig	3.6%
Ar rent gan Landlord Preifat	10.4%
Ar rent gan rywun arall	1.4%
Yn Byw mewn Llety heb dalu Rent	1.7%

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2011, Swyddfa Ystadegau Gwladol

Mathau o Lety

NODWEDDION CYMDEITHASOL - ECONOMAIDD

⇒ Yr amcangyfrif o ran incwm canolrif cartrefi Sir Gâr, ar sail data 'Paycheck' CACI 2019 yw £27,148 yn 8^{fed} isaf ymhlith y 22 awdurdod yng Nghymru a 3% yn is na chanolrif Cymru sef £27,962.

⇒ Mae'r proffil cymdeithasol yn awgrymu lefel uwch o bobl mewn gyrfaoedd Rheoli a Phroffesiynol (Lefelau 1 i 3) a lefel is na chanran Cymru o bobl sydd erioed wedi gweithio ac sy'n ddi-waith yn hir dymor (Lefel 8)

(Yn ystadegau mae'r **canolrif** yn cael i ddisgrifio fel y gwerth rhifiadol sy'n gwahaniaethu'r ganran uchaf o sampl, poblogaeth, rhanriad tebygolrwydd, o'r canran isaf. Tra bod y '**mean**' yn gyfartaledd o'r rhifau)

Proffil Cymdeithasol	Sir Gâr	% Sir Gâr	% Ceredigion	% Sir Benfro	% Abertawe	% Cymru
Pob un 16-74 oed mewn cartrefi						
1: Galwedigaethau Rheoli Uwch, Gweinyddol a Phroffesiynol	132,930					
2: Galwedigaethau Rheoli Is, Gweinyddol a Phroffesiynol	18,216	13.8	16.1	12.8	15.8	15.6
3: Galwedigaethau Canolraddol	26,462	19.9	18.2	19.9	19.6	19.6
4: Cyflogwyr Bach a gweithwyr hunangyfrif	15,416	11.6	8.7	10.3	13.2	12.0
5: Galwedigaethau Goruchwyllo is a Thechnegol	16,708	12.6	16.0	15.0	7.1	9.4
6: Galwedigaethau Lled-arferol	10,152	7.6	6.0	9.0	16.7	8.1
7: Galwedigaethau Arferol	22,210	16.7	12.1	16.9	15.0	16.0
8: Erioed wedi Gweithio a Ddi-waith am Gyfnod Hir	17,291	13.0	8.1	12.1	11.5	12.8

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2011, Swyddfa Ystadegau Gwladol

YR ECONOMI A'R FARCHNAD LAFUR

Statws Economaidd (pobl 16-74 oed)	Sir Gâr	% Sir Gâr	% Ceredigion	% Sir Benfro	% Abertawe	% Cymru
Yr economaidd weithgar	86,217	64.9	61.0	66.0	63.0	65.8
Cyflogeion: Rhan-amser	18,475	13.9	11.5	15.3	14.2	13.9
Cyflogeion: Amser llawn	44,839	33.7	26.4	30.9	33.7	35.6
Hunangyflogedig	14,642	11.0	14.4	13.5	6.6	8.6
Di-waith	4,962	3.7	2.6	4.0	3.9	4.3
Myfyriwr amser llawn	3,299	2.5	6.2	2.2	4.6	3.3
Yn economaidd anweithgar	46,713	35.1	38.9	34.0	37.0	34.2
Wedi Ymddeol	19,809	18.1	16.6	18.7	15.6	16.1
Myfyriwr	5,539	4.5	13.6	3.8	4.7	6.0
Yn gofalu am y cartref/teulu	7,658	3.8	2.8	4.3	3.7	3.8
Salwch parhaus/yn anabl	13,599	6.8	4.4	5.3	6.9	6.3
Arall	4,258	1.9	1.4	1.9	2.1	2.0

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2011, Swyddfa Ystadegau Gwladol

Pobl sy'n Hawlio Budd-daliadau (Awst 2020)	Sir Gâr	% Sir Gâr	% Ceredigion	% Sir Benfro	% Abertawe	% Cymru
Budd-dal diweithdra (JSA):	6,230	5.6	4.6	6.3	6.0	6.2
Credyd Cyffredinol: Cyfanswm hawlwr	13,411	12.1	10.0	13.7	13.9	13.8
Budd-daliadau Analluogrwydd (ESA/IB/SDA):	8,803	8.0	6.3	6.8	6.9	6.9
Budd-daliadau sy'n gysylltieg ag anabledd: (PIP, DLA, AA)	24,656	13.1	10.0	11.1	12.5	11.9
Credyd Pensiwn: (Poblogaeth 65+)	5,824	13.0	11.2	11.9	14.7	13.7

Ffynhonnell: Yr Adran Gwaith a Phensiynau a'r Swyddfa Ystadegau Gwladol

Sylwer: Mae'r nifer y bobl sy'n hawlio budd-daliadau diweithdra yn cynnwys hawlwr Lwfans Ceisio Gwaith ynghyd â hawlwr Credyd cynhwysol (UC) sy'n gorfod chwilio am waith. ESA = Lwfans Cyflogaeth a Chymorth; IB/SDA = Budd-dal Analluogrwydd / Lwfans Anabledd Difrifol; PIP= Taliad Annibyniaeth Bersonol; DLA = Lwfans Byw i'r Anabl; AA = Lwfans Gweini. Amcangyfrif o'r cyfraddau a ddangosir fel % o'r boblogaeth rhwng 16 a 64 oed, ac eithrio budd-daliadau anabledd (pob person) a Chredyd Pensiwn (65+ oed). Mae Credyd Cynhwysol yn cymryd lle chwe budd-dal a chredyd treth sy'n seiliedig ar brawf modd (a elwir yn fudd-daliadau etifeddol): Lwfans Ceisio Gwaith yn seiliedig ar incwm; Lwfans Cyflogaeth a Chymorth yn berthnasol i incwm; Cymhorthdal Incwm; Credyd Treth Gwaith; Credyd Treth Plant; Budd-dal Tai. Mae rhagor o wybodaeth ystadegol am CC a budd-daliadau eraill ar gael.

MYNEGAI AMDDIFADEDD LLUOSOG CYMRU (WIMD)

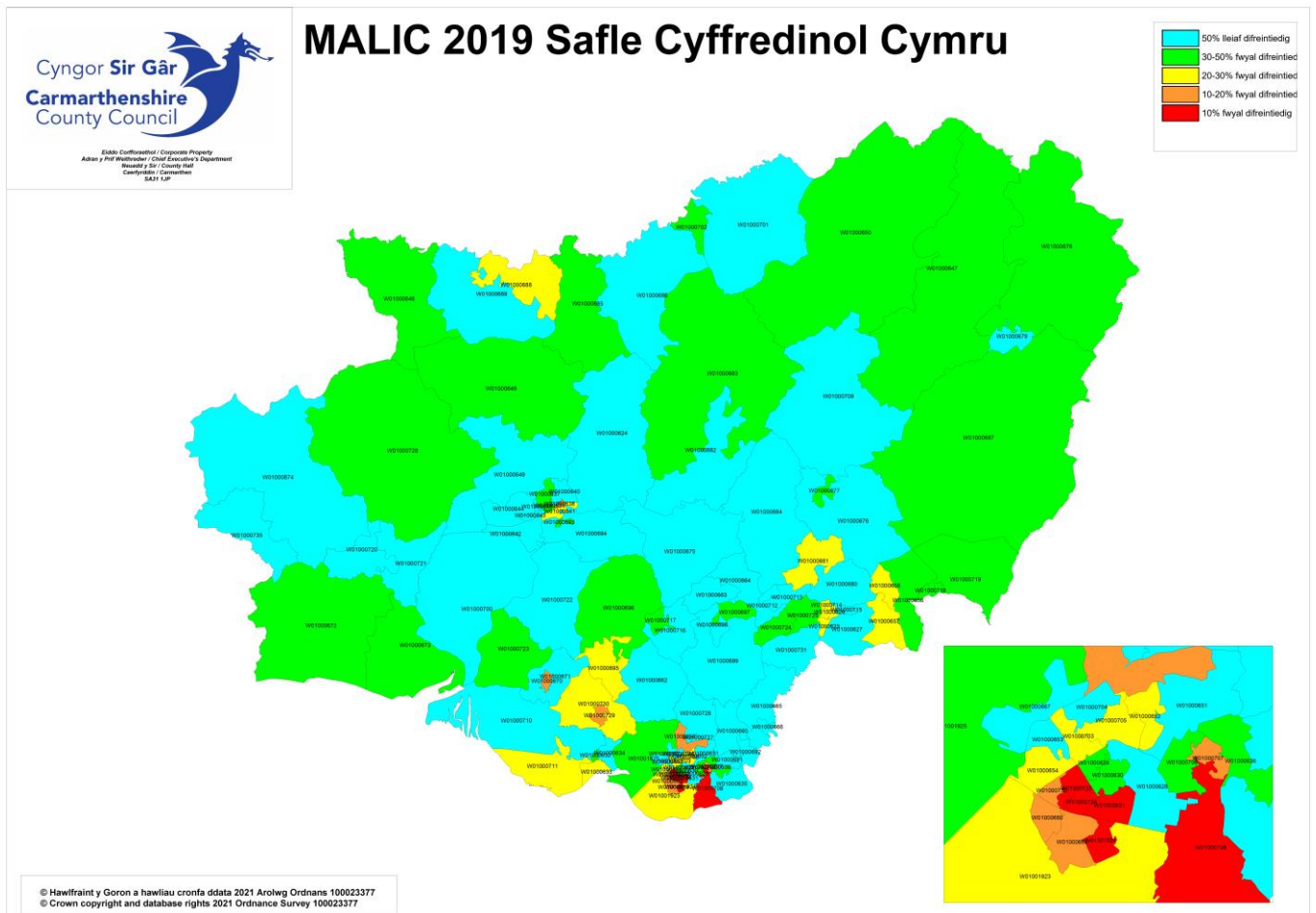
Mae WIMD 2019 yn seiliedig ar ddaearyddiaeth fanwl iawn yr Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is neu (LSOAs). Mae WIMD 2019 yn cynnwys wyth maes, Incwm, Cyflogaeth, Iechyd, Addysg, Tai, Mynediad at Wasanaethau, yr Amgylchedd Ffisegol a Diogelwch Cymunedol, ac mae'n cael ei gyhoeddi ar lefel Ardal Gynnyrch Ehangach Is ac mae 112 ohonynt yn Sir Gâr.

Mae'r tabl isod yn dangos % o'r LSOAs yn Sir Gâr sy'n cael eu cynnwys yn y rhai mwyaf amddifadus yng Nghymru gyfan. Mae'r ffigurau yma'n dangos yn glir bod 53% o'n LSOAs ni ymhlith 50% o'r ardaloedd isaf yng Nghymru a bod 4% ohonynt ymhlith y 10% isaf yng Nghymru Gyfan.

Awdurdod Lleol	Nifer LSOAs	% LSOAs yn y 10% mwyaf amddifadus yng Nghymru	% LSOAs yn yr 20% mwyaf amddifadus yng Nghymru	% LSOAs yn y 30% mwyaf amddifadus yng Nghymru	% LSOAs yn y 50% mwyaf amddifadus yng Nghymru
Sir Gâr	112	4	11	22	53
Ceredigion	46	2	2	7	39
Sir Benfro	71	6	8	15	37
Abertawe	148	12	24	28	47

Ffynhonnell: Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2019 (rhyddhawyd Tachwedd 2014) Llywodraeth Cymru.

Noder: Trefnir yr LSOAs o 1-112 (Sir Gâr), 1-1909 (Cymru).

TROSEDDU (*Mae adroddiadu Twyll yn cael ei recordio yn canolog gan Gweithred Twyll)

Sir Gaerfyrddin	GRŴP TROSEDDAU												Cyfanswm Blynyddol
Blwyddyn Ariannol (1af Ebrill i 31 Mawrth)	Llosg a niwed troseddol	Byrgleriaeth – Busnes a Chwmuned	Byrgleriaeth – Cartref	Troseddau Cyffuriau	Troseddau amrywiol yn erbyn Cymdeithas	Meddiant Arfau	Troseddau Trefn Gyhoeddus	Lladrad	Troseddau Rhywiol	Dwyn	Troseddau Ceir	Trais yn erbyn person	
2019-20	1,592	426	195	684	309	82	839	25	445	2,026	451	5,121	12,195

Ffynhonnell: Heddlu Dyfed Powys, Pencadlys, Llangynnwr.

Am Wybodaeth Bellach Cysylltwch â:

Lesley Rees, Swyddog Polisi, Ymchwil a Gwybodaeth
01267 224462
llrees@sirgar.gov.uk